

Адаптація першокурсника характеризується як складний процес одночасного пристосування його до нових умов навчальної діяльності і спілкування, засвоєння системи знань, норм і цінностей, а також вироблення оптимального режиму життєдіяльності.

Для нас важливо створити сприятливі умови для нормального процесу адаптації в студентів коледжу тому, що, від успіху адаптації багато в чому залежать і успішність формування в студентів професійних навичок і умінь.

Навчання в коледжі – це перехід на новий рівень навчання.

Необхідною умовою успішного навчання є соціально-психологічна адаптація студентів.

Для учнів першого курсу дуже важливою є **проблема соціально-психологічної адаптації до нового колективу групи і встановлення задовольняючого соціального статусу в групі однолітків.**

Ще однією важливою проблемою для учнів є **проблема адаптації до нових викладачів, кураторів і встановлення з ними ділової співпраці, побудованої на взаєморозумінні і взаємоповазі.** У цьому віці відношення студентів до педагогів стають складнішими. На перше місце виступають індивідуальні людські якості педагога - доброзичливість, розуміння, співчуття і тому подібне. На другому місці стоїть професійна компетентність педагога, і на третьому - уміння педагога розпоряджатися даною йому владою. З цієї точки зору, дуже важливо, щоб викладачі дотримувалися демократичного стилю спілкування, який найбільш відповідає вимогам цього періоду вікового розвитку особистості студента. Від того, наскільки успішною буде міжособова взаємоадаптація між педагогом і першокурсником, залежить не лише звикання до нової життєвої ситуації, але і процес подальшого навчання і становлення особистості учня.

Третьою важливою проблемою для учнів є **проблема адаптації до нового ступеню освіти.** Як відомо, програма навчання у ВНЗ досить складна, специфічна, насичена великою кількістю інформації. Відповідно і вимоги до статусу першокурсника вже не такі, як до учня середньої школи. На перший план виступають такі якості, як високий рівень інтелектуального розвитку, пізнавальна мотивація, самоорганізація навчальної діяльності і поведінки, моральна саморегуляція, стресостійкість, висока працездатність та ін.

Під час адаптації практичний психолог проводить такі види роботи як діагностика, консультування, просвіта, профілактика та корекція. Під час діагностики яка була спрямована на виявлення соціальної готовності, психофізичної та інтелектуальної готовності до навчання було досліджено особливості темпераменту, особливості поведінки та тип мислення. За результатами яких було виявлено наступне:

**1. Особливості темпераменту студентів першого курсу** діагностика яка дає змогу прослідкувати за психофізичними особливостями студентів що навчаються на першому курсі. Часто можна помітити, що не всі

**студенти однаково швидко виконують одні і ті ж завдання, причиною цього може бути темперамент, який впливає на діяльність особистості.**

Холерики – 38%

Флегматики – 14%

Сангвініки – 26%

Меланхоліки – 22% студентів.

**Холерик** має сильну, але неврівноважену нервову систему, вирізняється підвищеною збудливістю. Йому властива висока соціальна адаптованість, а також різкість і поривчастість рухів, сила, імпульсивність, яскрава виразність емоційних переживань. Маючи позитивні суспільні інтереси, така людина виявляє темперамент у ініціативності, енергійності, принциповості. Але за їх відсутності холеричний темперамент часто виявляється у дратівливості, ефективності, нестриманості, запальності, нездатності до самоконтролю за напружених обставин.

**Флегматик** має сильну, врівноважену, але інертну нервову систему. характеризується порівняно низьким рівнем активності в поведінці, нові форми якої виробляються поступово, але є стійкими. Поступливий та спокійний у діях, міміці і мові, вирізняється рівністю, постійністю, глибиною почуттів і настроїв. Він наполегливий та впертий, він рідко “зривається”, не схильний до афектів, розраховувавши власні сили, доводить справу до кінця, рівний у відносинах, в міру товариський, не любить говорити зайвого, економить сили.

**Сангвінік** має сильний, врівноважений, рухливий тип нервової системи, швидко пристосовується до нових умов, швидко сходиться з людьми, товариський. Дещо непосидючий, вимагає нових вражень, недостатньо регулює свої імпульси, не вміє дотримуватись виробленого розпорядку життя, системи у роботі. У зв'язку з цим не може успішно виконувати справи, що вимагають рівної затрати сил, тривалої і методичної напруги, посидючості, сталості уваги, терпіння.

**Меланхолік** вирізняється загальною слабкістю нервової системи. У меланхоліка реакція часто не відповідає силі подразника, наявна глибина і сталість почуттів при слабкому їх вираженні. Йому важко довго на чомусь зосереджуватись.

В нормальних умовах меланхолік – людина глибока, змістовна, успішно вирішує життєві завдання. За несприятливих умов може перетворитись на замкнену, боязку, тривожну, раниму людину.

**2. Особливості поведінки, діагностика дозволяє побачити соціальну готовність студентів до навчання у коледжі та визначити певну групу ризику, тобто студентів з якими можна проводити психокорекцію, або ж профілактичну роботу стосовно поведінки, яка може негативно впливати на процес адаптації.**

1. Шкала схильності до нещирості – 19%

2. Шкала схильності до порушення норм і правил – 15%

3. Шкала схильності до адиктивної поведінки – 10%

4. Шкала схильності до саморуйнівної поведінки – 6%

5. Шкала схильності до агресивної поведінки – 10%

6. Соціально-нормативна поведінка – 40%

Нетреба забувати про те що це лише схильність, але яка може проявитися у майбутньому, тому ми в нашому коледжі проводимо просвітницьку та профілактичну роботу яка застерігає студентів про можливі наслідки соціально ненормативної поведінки.

**Адиктивна поведінка** - одна з форм деструктивної поведінки, яка виражається в прагненні до відходу від реальності шляхом зміни свого психічного стану за допомогою прийому деяких речовин або постійної фіксації уваги на певних предметах або активностях (видах діяльності), що супроводжується розвитком інтенсивних емоцій. Цей процес настільки захоплює людину, що починає керувати його життям. Людина стає безпорадним перед своєю пристрастю. Вольові зусилля слабшають і не дають можливості протистояти адикції.

**Саморуйнівна поведінка** - це поведінка, що відхиляється від медичних і психологічних норм, що загрожує цілісності та розвитку самої особистості. Саморуйнівна поведінка у сучасному світі виступає у наступних основних формах: суїцидальна поведінка, харчова залежність, хімічна залежність (зловживання психоактивними речовинами), фанатична поведінка (наприклад, залученість в деструктивно-релігійний культ), аутична поведінка, віктимна поведінка (поведінка жертви), діяльність з вираженим ризиком для життя (екстремальні види спорту, істотне перевищення швидкості при їзді на автомобілі та ін.)

**3. Типи мислення діагностика яка показує інтелектуальну готовність студентів до процесу навчання, адже від мислення залежить успіх у навчанні студентів а разом з цим і успішність адаптації до умов навчання в цілому.**

**Високий рівень різних типів мислення.**

1. Предметно-дієве – 38%

2. Абстрактно-символічне – 21%

3. Словесно-логічне – 24%

4. Наочно-образне – 30%

5. Креативність – 10%

1. П-Д. Предметно-дієве мислення властиве людям справи. Про них говорять: «Золоті руки»! Вони краще засвоюють інформацію через рухи. Зазвичай вони мають хорошу координацію рухів.

2. А-С. Абстрактно-символічне мислення люди з таким типом мислення можуть засвоювати інформацію за допомогою математичних кодів, формул і операцій. Завдяки особливостям такого мислення на основі гіпотез зроблено багато відкриттів в усіх областях науки.

3. С-Л. Словесно-логічне мислення відрізняє людей з яскраво вираженим вербальним інтелектом (від латів. VERBALIS – словесний). Завдяки розвиненому словесно-логічному мисленню студент може сформулювати свої думки і донести їх..

4. Н-О. Наочно-образне мислення мають люди з художнім складом розуму,

які можуть представити і те, що було, і те, що буде, і те, чого ніколи не було і не буде.

5. К. Креативність – це здатність мислити творчо, знаходити нестандартні рішення задачі. Креативність може мати людина з будь-яким типом мислення. Це рідкісне і нічим не замінима якість, що відрізняє талановитих і успішних людей.

**Висновки:** студенти нікопольського медичного коледжу мають добре розвинуті різні типи мислення, соціально-нормативну поведінку а бо ж відхилення які можуть проявлятися в їхньому віці, але їх можна скоригувати, в переважній більшості це сангвініки та холерики, комунікативно розвинуті типи темпераментів, що допомагає процесу адаптації. Більшість студентів коледжу мають успішно завершити процес адаптації.

Для студентів які мають ускладнення у адаптації пропонується розвиваюча програма «Соціально-комунікативний розвиток особистості».